

Krönika

Under-sköterske-upproret inifrån!

Marine Brunius (till vänster)
Ann Björling (till höger)

Jag har arbetat i 38 år med det här. Har sett de gradvisa åtstramningarna. Men minns också en tid när man hade TID. Inte något löpande band. Vi som jobbar är helt eniga om att det här inte är hållbart längre, det måste ske en förändring – och det NU!

Vi har visserligen kommit långt ifrån lavemangsdagar på långvården, institutioner och baderskor. Men vi är underbemannede, har låga löner, usla arbetsvillkor och hög omsättning av utbildade vikarier. Vi kan inte springa fortare nu, vi orkar inte mer!

Jag och Marine Brunius startade Undersköterskeupproret Norrköping under några kulna novemberdagar, det förändrade våra liv under några hektiska månader. Vi samlade undersköterskor och protesterade mot neddragningarna.

Vi älskar verkligen vårt jobb, att äldrevården består av stora delar eldsjälur stämmer verkligen. Men i takt med att blivit färre anställda har arbetsbelastningen ökat. Beställningar, genomförandeplaner, vårdplaner, kök, disk, städning, tvätt och medicindelning. Inte minst ska vi sköta den basala omvårdnaden av våra äldre och demenssjuka. Det arbetet måste få ta tid. Ibland har vi tid att aktivera, rulla hår, umgås. Det är så uppskattat men de tillfällena är alltför få.

Ekvationen går inte ihop. Det saknas 50 000 utbildade undersköterskor i Sverige. Istället för att satsa mer fortsätter kommunerna att skära ner. Att skära ner på de svaga, alltid på de svaga. Nu, med Covid-19, har bristen på personal och utbildning visat sig vara fatal.

Fasaden sprack. Vår skamligt låga status, den stora personalomsättningen, den låga utbildningsnivån och underbemanningen har gjort att viruset letat sig in på våra äldreboenden, och allt för många har dött. Först nu har regeringen vaknat och skjutit till miljarder. Det räcker inte! Men det är en början. Låt oss hoppas att det fortsätter just så.

Ann Björling, Undersköterskeupproret Norrköping

Den stora striden om demensomsorgen

De äldre på demensboenden riskerar att inte längre få att gå på toaletten i tid. Det kommer helt enkelt vara för lite personal för att hinna hjälpa till med det. Istället kommer man öka användningen av "inkontinenshjälpmedel", alltså blöjor. Detta var en av riskerna som verksamheten beskrev inför nedskärningen inom demensomsorgen i Norrköping.

De styrande partierna i Norrköping – sossarna tillsammans med högerpartierna KD, C och L har länge skurit ner på äldreomsorgen. I höstas planerades ytterligare nedskärningar – men denna gång lyckades vänstern stoppa förslaget i vård och omsorgsnämnden. Det handlade om minus 42 miljoner vilket skulle innebära minst 100 färre undersköterskor. Den här gången var det inte bara vänstern som blev förbannade. Therése Eklund, ordförande Kommunal sektion Sydost sa så här:

– Besparingarna kommer att ske på bekostnad av äldre och medarbetare. Arbetsmiljön är på bristningsgränsen redan idag och hotet om färre kollegor och försämrade scheman är inte värdigt en kommun som Norrköping.

I december anordnades en demonstration med förbannade undersköterskor utanför nämndens möte som återigen röstade mot nedskärningen. Tidningarna var fulla av upprörda insändare och debattartiklar. Nu gick frågan till Kommunfullmäktige som skulle kunna tvinga igenom neddragningen. Då hände något ovanligt. Vänsterpartiet gick ihop med Moderaterna och la fram ett gemensamt motförslag. Nicklas Lundström, oppositionsråd för Vänsterpartiet:

– Många blev nog överraskade men det var ganska lätt att bli överens. Vi föreslog att pengarna skulle tas från överskott och fonder istället för från undersköterskorna. Men jag tycker det är djupt sorgligt att Lars Stjernkvists sossar hamnade till höger om Moderaterna i frågan...

Inför beslutet i slutet av januari samlades 1000-tals namnunderskrifter in och hundratals protestmail skickades till politikerna. Den ledande kraften i motståndet både på nätet och på gatorna var "Undersköterskeupproret i Norrköping". Ledare för upproret var Marine Brunius och Ann Björling:

– Vi som har jobbat länge inom det här har varit med om neddragningar i många år. Vi har dåliga arbetsvillkor, vi har dåliga löner. Det är neddragning på neddragning. Och någonstans tog det stopp för oss och vi sa: Nu gör vi något åt det här, nu kör vi!

Nedskärningen blev allt svårare att försvara. Utanför kommunfullmäktige ordnades en stor demonstration med fackeltåg. Men så valde Miljöpartiet att rösta för Stjernkvists neddragning. Efter en hård debatt fick S som dom ville och 100 undersköterskor skulle tas bort. Nicklas Lundström kommenterar:

– Jag tycker att det är ett ovärdigt sätt att behandla våra äldsta medborgare. De som faktiskt byggde upp välfärden som vi har idag. De som slet och räknade med att deras skattepengar skulle se till att de fick en trygg äldreomsorg. Det löftet sviker nu S och MP.

Nu några månader senare är det extremt tufft inom Norrköpings äldreomsorg på grund av Coronapandemin. Och i backspegeln är det lätt se att den stora neddragningen kom vid ett väldigt dåligt tillfälle. 100 fler anställda hade gjort det lättare att klara bemanningen under krisen. Nicklas avslutar med att säga:

– Det är en del av den stora välfärdsstrid som pågår i Sverige. Det handlar om ifall vi ska ge välfärden tillräckligt med resurser eller om vi istället ska fortsätta att ge en massa avdrag och skattesänkningar till de rikaste. Och jag tror ändå att allt motstånd spelade roll. Det kommer att bli svårare nästa gång politikerna vill skära ner och kanske till och med ökar chanserna för satsningar. Politiker måste lyssna på vad folket säger – annars kommer dom att ryka nästa val...

Och undersköterskeupprorets Ann Björling har inte gett upp:

– Vi kommer ju inte sluta i och med det här, kampen har ju bara börjat!

Protestlistor lämnas över till Lars Stjernkvist (S) inför nedskärningsbeslutet i fullmäktige